

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik februar 2024

Regeringsudspil: Ny ældrereform

Den 30. januar præsenterede regeringen det længe ventede udspil til en reform af ældreplejen, herunder indførelsen af den nye ældrelov, som statsminister Mette Frederiksen annoncerede i sin nytårstale 1. januar 2022.

Udspillet blev lanceret af partilederne for regeringspartierne og ældreministeren på et plejehjem i Kolding. Efterfølgende afholdtes et stormøde i Fredericia, hvor over 2.000 aktører på ældreområdet deltog. Ældre Sagen var stærkt repræsenteret med både et stort antal frivillige, lokalafdelingsformænd, medlemmer af lands-bestyrelsen og medarbejdere fra sekretariatet. Flere havde tilmeldt sig som ”bordværter” under arrangementet og bidrog herigennem aktivt til afvikling af arrangementet.

På dagen i Fredericia deltog også adm. direktør Bjarne Hastrup, der undervejs bl.a. gav interview til en række forskellige medier om Ældre Sagens reaktion på reformudspillet. Vicedirektør Michael Teit Nielsen agerede Ældre Sagens talerør i København og deltog i flere tv-transmitterede interviews og programmer derfra.

Ældre Sagen har de seneste fem år efterlyst en gennemgribende reform af ældreplejen. Vi har forholdt os konstruktivt kritisk og rost de gode intentioner og overskrifter i udspillet, men samtidig sagt, at djæveln ligger i detaljen, og at vi er spændte på, hvordan de konkrete lovforslag vil se ud, samt hvordan regeringen vil sikre sig, at kommunerne i praksis gennemfører de forandringer og forbedringer, der skal til. Vores holdning til reformens enkelte elementer udvikles derfor løbende i takt med, at detaljerne i forslagene bliver udfoldet. På Ældre Sagens hjemmeside er det muligt at orientere sig i den seneste udvikling. Fx kan vores holdning til otte centrale punkter i reformen læses her:

<https://www.aeldresagen.dk/maerkesager-og-resultater/presse/nyheder/aeldre-sagen-om-aeldrereformen-stil-krav-til-kommunerne>

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Møder med ministre

Starten af 2024 har budt på ekstraordinært mange møder med regeringens ministre. Den store mødeaktivitet skyldes dels opvarmning til ældrereformen og holdnings-tilkendegivelser i denne forbindelse, men også tiltagende interesse for ældreområdet fra fagministre uden for Ældre Sagens traditionelle arbejdsområde.

Ved flere lejligheder har Ældre Sagens lokalafdelinger ydet en forbilledlig indsats i forbindelse med at arrangere ministerbesøgene. Som altid, når der er tale om møder på regeringsniveau, har landsformand Birger Rasmussen deltaget i møderne sammen med Bjarne Hastrup i det omfang, det var muligt:

- **10. januar:** Ældreminister Mette Kierkgaard, Onsdagsklubben Amager2300
Emne: Samværsgrupper
- **19. januar:** Erhvervsminister Morten Bødskov, Frederiksberg Afd.
Emne: Digital svindel
- **22. januar:** Skatteminister Jeppe Bruus, Lok. Afd. Kbh. City
Emner: IT, frivillighed, socialhumanitære indsatser
- **25. januar:** Statsminister Mette Frederiksen, Vallensbæk lok. afd.
Emne: Besøgsvener
- **26. januar:** Ældreminister Mette Kierkgaard, Ballerup afd.
Emner: IT og velfærdsteknologi
- **7. februar:** Ældreminister Mette Kierkgaard, Ældreministeriet
Emne: Ældrereform
- **9. februar:** Finansminister Nicolai Wammen, Finansministeriet
Emner: Folkepensionisters økonomi, ældrereform mv.

Retssikkerhed og ældrelov

I relation til retssikkerhed i forbindelse med ældrelov/ældrereform har vi udtalt, at der skal værnes om retssikkerheden, hvis man fjerner de rettigheder, som ældre har i dag. Det bør fremgå af en kommende lovtæst, hvilke rettigheder man har, og hvilke pligter kommunerne har. Det bør tydeliggøres, hvad man har ret til, hvad man kan klage over, og hvordan man sikrer, at den enkelte får den hjælp, der er behov for. På den måde sikres tilliden til kommunerne, samtidig med at der er større sikkerhed imod vilkårlighed og for, at man er sikret et nogenlunde ensartet niveau af hjælp fra kommune til kommune.

Presset på pårørende vokser

I forbindelse med regeringens ældrereform har både kommuner og eksperter påpeget, at civilsamfundet og pårørende i fremtiden kommer til at skulle løse flere opgaver end i

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

dag, fordi manglen på medarbejdere i ældreplejen er så stor. I den forbindelse har der i både landsdækkende og lokale medier været omfattende omtale af en undersøgelse om pårørende, som Danmarks Statistik har gennemført for Ældre Sagen. Undersøgelsen viser, at pårørende bliver mere og mere pressede af at hjælpe deres ældre familiemedlemmer. Det slider både på det fysiske og psykiske helbred, og det går i stigende grad også ud over deres arbejdsliv og tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Ældre Sagen har givet udtryk for, at det er bekymrende, at pårørende trækker et større og større læs, og har efterlyst, at pårørende skrives ind i den nye ældrelov, så kommunerne bliver forpligtede til at tilbyde pårørendevejledning og støtte i form af pårørendevejledere.

Anbefalinger til at prioritere forebyggelse fra Sundhedssektorens

Prioriteringsråd

Sundhedssektorens Prioriteringsråds 20 anbefalinger til prioritering i sundhedsvæsenet er offentliggjort på en konference på Christiansborg. Sundhedssektorens Prioriteringsråd er nedsat af Lægeforeningen og med deltagelse fra Ældre Sagen gennem hele 2023. Ældre Sagens rådsmedlem har deltaget i konferencens politiske paneldebat med bl.a. KL og sundhedsordførere og har bl.a. udtrykt budskaber om behov dels for mere forebyggelse i ældreplejen, dels for mere inddragelse af patient og pårørende for at sikre den rette behandling, herunder ingen underbehandling. Ældre Sagen er også medafsender på fælles kronik fra Prioriteringsrådet med budskab om at prioritere forebyggelse i sundhedsvæsenet.

Anbefalinger om ”Mere omsorg i sundhed og mere sundhed i omsorg”

Taskforce nedsat af Ældre Sagen er udkommet med seks anbefalinger til ”Mere omsorg i sundhed og mere sundhed i omsorg”. Anbefalingerne tager udgangspunkt i ældre svækkede patienter og har fokus på behovet for at fremme omsorg i behandling samt styrke forebyggelse i både sundhedsvæsenet og ældreplejen. Anbefalingerne indgår som led i Ældre Sagens mærkesag om værdig behandling til ældre patienter med flere sygdomme frem mod en sundhedsreform – og i muligt omfang også som inspiration for budskaber til politisk baggrund for en ældrereform.

Anbefalingerne er overrakt til formand for Sundhedsstrukturkommissionen Jesper Fisker på et møde i Ældre Sagen med medlemmer fra taskforce og er synliggjort i

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

politiske og sociale medier og har affødt positive kommentarer blandt aktører på sundhedsområdet.

Videovervågning på plejehjem

I flere medier har der været en diskussion om videoovervågning af mennesker med demens. Ældre Sagen mener, at videoovervågning generelt er kontroversielt. Det er utrygt og ubehageligt ikke at vide, hvornår andre kigger med, og det kan krænke retten til privatliv. Det er Ældre Sagens holdning, at der altid bør anvendes den mindst indgribende teknologiske løsning, og vi anbefaler, at man i videst muligt omfang anvender andre teknologiske løsninger, hvor der ikke er et kamera, som filmer, men fx sensorer, som giver besked til personalet om, at der er behov for hjælp i plejeboligen. Skal der anvendes videoovervågning, bør det kun være i særlige tilfælde, hvor andre løsninger ikke er tilstrækkelige.

Robotstøvsugere

Flere kommuner skifter rengøringen hos hjemmehjælpsmodtagere, der er visiteret til praktisk hjælp, ud med en robotstøvsuger. Ældre Sagen har igennem længere tid pointeret i medierne, at ikke alle boliger er egnede til en robotstøvsuger. Vi har også udtalt, at det er forargeligt, at kommuner pålægger ældre en betydelig udgift til anskaffelse af robotstøvsuger fremfor at fortsætte den bevilgede hjemmehjælp til støvsugning. Mange ældre har ikke råd til udgiften. Vi mener, at brug af robotstøvsuger skal være frivillig for den enkelte ældre – ligesom andre velfærdsteknologiske løsninger også bør være frivillige. Den enkelte ældre skal være tryk ved at der bliver gjort rent – uanset om man har en robotstøvsuger eller en almindelig støvsuger i sit hjem.

Ifølge gældende regler skal den enkelte selv betale for en robotstøvsuger. Ankestyrelsen besluttede nemlig i 2016, at en robotstøvsuger er "sædvanligt indbo". Det betyder, at Ankestyrelsen har vurderet, at robotstøvsugeren er udbredt i samfundet, da man kan købe den i forskellige forretninger, og dermed er den et almindeligt tilgængeligt produkt. Når et produkt er vurderet som sædvanligt indbo, kan der ikke gives økonomisk hjælp fra kommunen til indkøbet.

I en konkret sag har Ankestyrelsen nu hjemvist en kommunal afgørelse om robotstøvsuger til kommunen, hvilket betyder, at kommunen skal se på sagen igen og træffe en ny afgørelse om hjemmehjælp. I sagen manglede der oplysninger om, hvorvidt boligen er egnede til en robotstøvsuger.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Sagen har været omtalt i medier, hvor Ældre Sagen betragter hjemvisningen som en sejr.

Konference om seniorer på arbejdsmarkedet

Skal vi arbejde til vi dør? Det spørgsmål stillede Ældre Sagen sammen Dansk Industri, HK, Lederne og en række andre organisationer på en fælles konference, som blev afholdt i Dansk Industri den 31. januar. Fokus for konferencen var det lange arbejdsliv, og hvordan arbejdsmarkedet skal indrettes, hvis krop og psyke skal holde frem til en stadigt stigende pensionsalder. Konferencen bød på indlæg fra udlændinge- og integrationsminister Kaare Dybvad Bek, som senest har markeret sig i debatten med en bekymring om unge og børnefamilier, der sætter arbejdsliv på pause. Herudover var der oplæg fra arbejdsmarkedsforskere samt eksempler fra bl.a. Novo og Lego, som fortalte om livsfasepolitik og deres bestræbelse på at skabe en rummelig arbejdsplads.

Ældre Sagen kritiserer Finanstilsynets tilgang til nedsparingslån

Ældre Sagen har i flere medier kritiseret Finanstilsynet for skabe uro omkring realkreditinstitutternes udstedelse af såkaldte nedsparingslån. Et nedsparingslån er et realkreditlån optaget i friværdien af ens bolig, der ofte tegnes af pensionister, som ønsker at spæde til egen økonomi ved populært sagt ”at spise sine mursten”. Ældre Sagens kritik bunder i, at Finanstilsynet under en inspektion tidligere på året strammede skruen over for et realkreditinstitut og henstillede til at være mere nidkær i udstedelsen af nedsparingslån. Denne indskærpelse, mener Ældre Sagen, er både problematisk og tilnærmelsesvis lovstridig, da den bidrager unødigt til at vanskeliggøre pensionisters muligheder for at optage boliglån.

Ældre Sagen har afholdt flere møder og fremsendt skriftlige uddybninger med og til erhvervsministeren og Finanstilsynet, og vi fortsætter med at følge sagen tæt.

Ældre Sagen utilfreds med prisstigningerne i den kollektive trafik

Priserne i den kollektive trafik er steget igen, og nogle steder helt op mod 14 pct. Det er den største prisstigning på offentlig transport nogensinde. Prisstigningen begrundes med, at trafikelskaberne på grund af inflation og høje energipriser har haft større udgifter til brændstof. Derudover lider trafikelskaberne fortsat et stort økonomisk tab, da passagertallet ikke er vendt tilbage til samme niveau som tidligere efter covid-19.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen har i flere medier sammen med Dansk Industri udtalt, at danskerne betaler mere for mindre, når den kollektive trafik skrumper. Og særligt busnettet er en vital samfunksfunktion, når det handler om sammenhængskraft, bekæmpelse af ensomhed og varetagelse af egne interesser – det rammer især ældre i landdistrikterne uden bil.